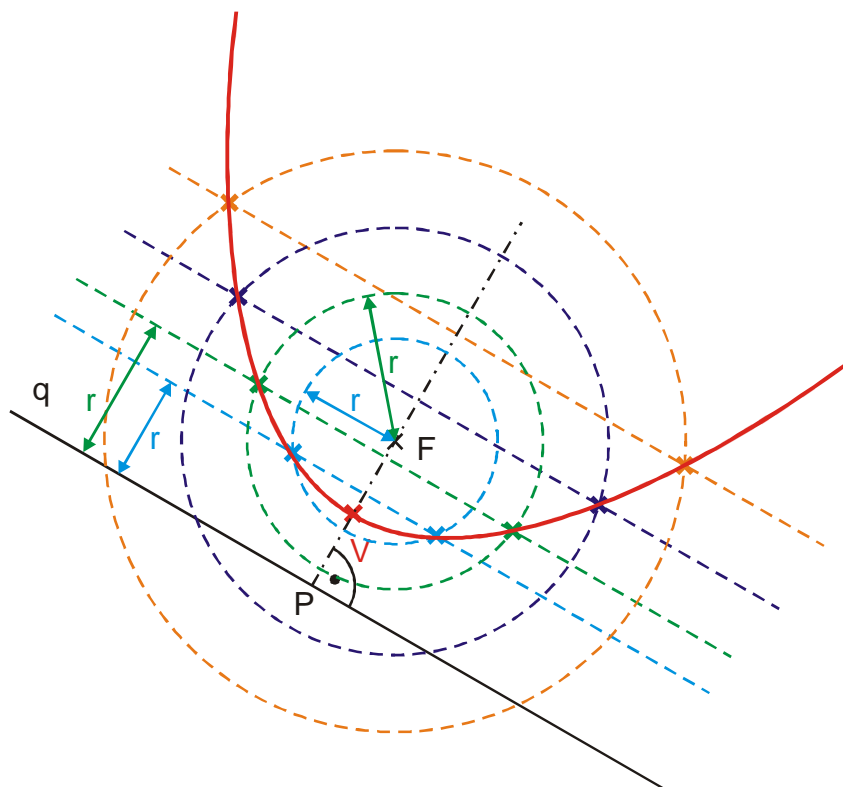

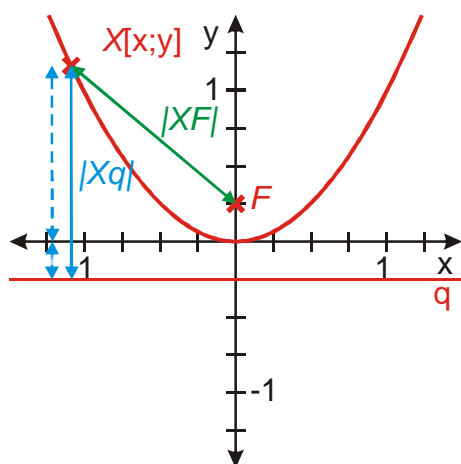
7.5.12 Parabola

Př. 1: V rovině je dán bod F a přímka q , která jím neprochází. Nakresli několik bodů paraboly, pro kterou je bod F ohniskem a přímka q řídící přímkou.

Př. 2: Urči řídící přímku paraboly $y = x^2$ za předpokladu, že jejím ohniskem je bod $F \left[0; \frac{1}{4} \right]$.

Př. 3: Dokaž, že grafem kvadratické funkce $y = x^2$ je parabola s ohniskem v bodě $F \left[0; \frac{1}{4} \right]$ a řídící přímkou $y = -\frac{1}{4}$.

Určujeme vzdálenost $|Xq|$.

Vzdálenost $|Xq|$ je složena ze dvou částí:

- čárkovaná část se rovná y -souřadnici bodu X ,
- tečkovaná (krátká) se rovná $\frac{1}{4}$.

\Rightarrow Platí: $|Xq| = \left| y + \frac{1}{4} \right|$. (absolutní hodnota zajišťuje platnost vztahu i pro záporné hodnoty y)

$$\sqrt{(x-0)^2 + \left(y - \frac{1}{4}\right)^2} = \left| y + \frac{1}{4} \right| \quad /^2 \quad x^2 + y^2 - \frac{1}{2}y + \frac{1}{16} = y^2 + \frac{1}{2}y + \frac{1}{16} \quad x^2 = y$$

Př. 4: Osa paraboly je shodná s osou y , vrchol paraboly leží v počátku soustavy souřadnic. Vzdálenost mezi ohniskem a řídící přímkou si označíme p . Urči souřadnice ohniska

paraboly a rovnici její řídicí přímky. Dosazením do podmínky pro body paraboly odvod' její rovnici.

$$F\left[0; \frac{p}{2}\right], y = -\frac{p}{2}, |XF| = |Xq| \quad |Xq| = \left|y + \frac{p}{2}\right| \cdot \sqrt{(x-0)^2 + \left(y - \frac{p}{2}\right)^2} = \left|y + \frac{p}{2}\right| \quad /^2$$

$$x^2 + \left(y - \frac{p}{2}\right)^2 = \left(y + \frac{p}{2}\right)^2 \quad x^2 + y^2 - py + \frac{p^2}{4} = y^2 + py + \frac{p^2}{4} \quad x^2 = 2py$$

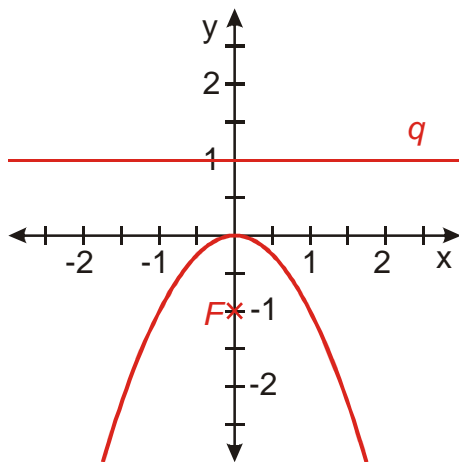
Parabola s ohniskem $F\left[0; \frac{p}{2}\right]$ a řídicí přímkou $y = -\frac{p}{2}$ je dána rovnicí $x^2 = 2py$ (kde $p > 0$ je vzdálenost ohniska od řídicí přímky). Vrcholem této paraboly je bod $V[0;0]$, osou paraboly je souřadná osa y a parabola leží v polorovině $y \geq 0$.

Př. 5: Parabola je dána rovnicí $y = \frac{x^2}{4}$. Urči souřadnice ohniska, rovnici řídicí přímky a načrtni její obrázek.

Upravíme si rovnici do tvaru $x^2 = 2py$: $y = \frac{x^2}{4} \Rightarrow x^2 = 4y \Rightarrow x^2 = 2 \cdot 2y$.

Ohnisko paraboly: $F\left[0; \frac{p}{2}\right] = F[0;1]$. Řídicí přímka: $y = -\frac{p}{2} = -\frac{2}{2} = -1$.

Př. 6: Parabola je dána rovnicí $x^2 = -4y$. Urči souřadnice ohniska, rovnici řídicí přímky a načrtni její obrázek.

Ohnisko paraboly: $F\left[0; -\frac{p}{2}\right] = F[0; -1]$. Řídicí přímka: $y = \frac{2}{2} = 1$

Př. 7: Urči souřadnice ohniska, rovnici řídicí přímky a načrtni obrázek parabol daných rovnicí: a) $y^2 = 4x$ b) $y^2 = -4x$.

a) $F\left[\frac{p}{2}; 0\right] = F[1; 0]$ $x = -\frac{p}{2} = -\frac{2}{2} = -1$. b) $F\left[-\frac{p}{2}; 0\right] = F[-1; 0]$. $x = \frac{p}{2} = \frac{2}{2} = 1$.

Př. 8: Je dána kvadratická funkce $y = ax^2$. Urči její ohnisko a řídicí přímku.

$y = ax^2 \Rightarrow x^2 = \frac{1}{a}y \Rightarrow x^2 = 2 \frac{1}{2a}y$. $p = \frac{1}{2a}$. $F\left[0; \frac{p}{2}\right] = F\left[0; \frac{1}{4a}\right]$. $y = -\frac{p}{2} = -\frac{1}{4a}$.

Př. 9: Petáková:
strana 127/cvičení 57 b) d)